

KARAKTER VE DEĞERLER EĞİTİMİ

Editörler

Prof. Dr. Mehmet TURAN

Doç. Dr. Eyüp BOZKURT

...Geleceğin Fikirleri...

KARAKTER VE DEĞERLER EĞİTİMİ

Editörler: Prof. Dr. Mehmet TURAN - Doç. Dr. Eyüp BOZKURT

ISBN: 978-625-8499-05-6

Kitap içeriğinde yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın Okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Eylül, 2021

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1

Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteyayincilik@gmail.com

KARAKTER VE DEĞERLER EĞİTİMİ

Editörler

Prof. Dr. Mehmet TURAN

Doç. Dr. Eyüp BOZKURT

Yazarlar

Doç. Dr. Fahri SEZER

Doç. Dr. Cihat YAŞAROĞLU

Öğr. Gör. Mehmet Ali ER

Arş. Gör. Zeynel Abidin EMİR

Prof. Dr. Mehmet TURAN

Prof. Dr. Abdulhak Halim ULAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Ender KAZAK

Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN

Doç. Dr. Rıza KORKMAZGÖZ

Dr. Öğr. Üyesi Kenan BAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Rahime ÇELİK

Nesli TAŞ AKARSU

Prof. Dr. Muhammed TURHAN

Doç. Dr. Eyüp BOZKURT

Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur KULOĞLU

Doç. Dr. Bayram ÖZER

Bölümler ve Yazarlar

- Editörler**
Prof. Dr. Mehmet TURAN, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi*
Doç. Dr. Eyüp BOZKURT, *Fırat Üniversitesi*
- 1. Bölüm**
Kavramsal Çerçeve
Doç. Dr. Fahri SEZER, *Balıkesir Üniversitesi*
ORCID: 0000-0002-3092-7275
- 2. Bölüm**
Karakter Gelişimi ve Eğitimi
Doç. Dr. Cihat YAŞAROĞLU, *İnönü Üniversitesi*
ORCID: 0000-0002-9574-1789
- 3. Bölüm**
Değerlerin Tanımı ve Sınıflandırılması
Öğr. Gör. Mehmet Ali ER, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi*
ORCID: 0000-0003-4416-4421
- 4. Bölüm**
Değerlerin Kaynağı/Kaynakları ve Temelleri
Arş. Gör. Zeynel Abidin EMİR, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi*
ORCID: 0000-0002-0586-2967
Prof. Dr. Mehmet TURAN, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi*
ORCID: 0000-0001-6963-4827
- Bölüm 5.**
Karakter ve Değer Eğitiminde Kullanılan Yaklaşımlar, Yöntemler ve Teknikler
Prof. Dr. Abdulhak Halim ULAŞ, *Atatürk Üniversitesi*
ORCID: 0000-0002-9457-1554
Öğr. Gör. Mehmet Ali ER, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi*
ORCID: 0000-0002-0586-2967
- 6. Bölüm**
Eğitim Felsefesi ve Hedefleri Yönünden Karakter ve Değer Eğitimi
Dr. Öğr. Üyesi Ender KAZAK, *Düzce Üniversitesi*
ORCID: 0000-0001-5761-6330
- 7. Bölüm**
Karakter ve Değer Eğitiminde Kültürlerarası Farklılaşma ve Birlikte Yaşama Kültürü
Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN, *Iğdır Üniversitesi*
ORCID: 0000-0003-0692-0265

Bölümler ve Yazarlar

- 8. Bölüm** **Modern ve Çok Kültürlü Toplumlarda Değer Krizi ve Eğitim**
Doç. Dr. Rıza KORKMAZGÖZ, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi*
ORCID: 0000-0001-8995-0472
- 9. Bölüm** **İnsani-Kültürel Kalkınma Sürecinde Değer Eğitimi**
Dr. Öğr. Üyesi Kenan BAŞ, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi*
ORCID: 0000-0003-4253-2323
- 10. Bölüm** **Türk Eğitim ve Kültür Tarihinden Değer Eğitimi İle İlgili Örnekler**
Dr. Öğr. Üyesi Rahime ÇELİK, *Fırat Üniversitesi*
ORCID: 0000-0003-4068-4155
- 11. Bölüm** **Türkiye’de Değerler Eğitimi Uygulamaları ve Araştırmaları**
Öğretmen Nesli TAŞ AKARSU, *Hatay İl Millî Eğitim Müdürlüğü*
ORCID: 0000-0002-2688-249X
Prof. Dr. Muhammed TURHAN, *Fırat Üniversitesi*
ORCID: 0000-0003-4077-6471
- 12. Bölüm** **Karakter ve Değer Eğitiminde Ailenin ve Çevrenin Rolü**
Doç. Dr. Eyüp BOZKURT, *Fırat Üniversitesi*
ORCID: 0000-0001-8009-3478
Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur KULOĞLU, *Fırat Üniversitesi*
ORCID: 0000-0003-0217-8497
- 13. Bölüm** **Karakter ve Değer Eğitiminde Okulun ve Öğretmenin Rolü**
Doç. Dr. Bayram ÖZER, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi*
ORCID: 0000-0003-4375-4104

ÖN SÖZ

Bireyin var olabilmemesini ve ilişkilerini yürütebilmesini sağlayan en önemli unsur sahip olduğu değerlerdir. Değerler bir toplumu inşa eden temel yapı taşıdır. Bu yapı toplum içerisinde yaşayan bireylerin bir arada yaşama ve ortak payda da buluşmasına katkı sunar. Bireyler toplum tarafından kabul edilen değerleri doğduğu andan itibaren aileden, çevreden ve okuldan informal ya da formal şekilde öğrenmeye başlar. Değerleri aktarmada aile ve çevre rol modeldir. Okul ise hem rol model olarak hem de değerleri daha sistematik ve herkes tarafından kabul edilen bir yapıda öğretmeye gayret gösteren bir unsurdur. Okullar değerler eğitimi gerçekleştirirken planlı ve sistemli bir şekilde süreci yürütmeye çalışır. Değerler eğitimi gerçekleştirilirken çocuğun karakter gelişimi ve eğitimi tamamlamak da amaçlanır. Çocuk sahip olduğu değerleri karakteri haline getirir ve zaman içerisinde davranışlarına, yansıtarak toplum içerisinde kendine yer edinmeye çalışır. Bu sebepten dolayı çocukluk döneminde kazandırılacak değerler çocuğun karakterine de doğrudan etki edecek ve çocuğun kişisel özelliklerini etkileyecektir. Birbirini tamamlayan bu kavramların öğretilmesinde ve kişilik yapısına dönüşmesinde birçok unsur etkili olmaktadır. Bu unsurlardan bir tanesi de öğretmenlerdir.

Öğretmenler karakter ve değerler eğitiminde etkin rol alırlar. Öğretmenler çocuklara evrensel ve milli değerleri vererek onları yaşama hazırlamaktadır. Öğretmenler okul ortamında yaptıkları veya yapmadıkları ile karakter ve değerler eğitiminde rol ve model olma açısından sorumludurlar. Bu sorumluluk toplumun yapısını etkileyecek derecede öneme sahiptir. Kişinin hangi değere sahip olduğu hangi değeri yansıttığı ve nasıl bir karaktere sahip olduğunu gözlemleyebilecek ve objektif bir şekilde değerlendirme yapabilecek en önemli kişi öğretmendir. Öğretilen değerlerin çocuğun kişiliğine yansiyip yansımadığı veya davranışa dönüşüp dönüşmediği önemli bir husustur. Çocuk değeri davranışa, karaktere dönüştürürse karakter ve değerler eğitimi döngüsünü tamamlamış olur. Bu sebepten dolayıdır ki Milli Eğitim Bakanlığı karakter ve değer eğitimi önemsemiş, programlara değerleri kazanım olarak eklemiş ve öğrencilere programlı bir şekilde öğretmeyi amaçlamıştır.

Öğretmenlerin karakter ve değerler eğitiminde aldığı rol gün geçtikçe daha çok anlam kazanmaktadır. Bu öneme binaen programlı bir eğitim öngörülmüş ve Eğitim Fakültesi programlarına bazı bölümlerde seçmeli, bazı bölümlerde ise zorunlu ders olarak, 2019 YÖK kur tanımında yer verilen “Karakter ve Değerler Eğitimi” dersi eklenmiştir. Bu kitap da YÖK kur tanımında yer alan Karakter ve Değerler Eğitimi dersi içeriğine uygun olarak hazırlanmıştır. 13 bölümden oluşan kitap, karakter ve değerler eğitimine ilişkin temel bilgileri alanında uzman akademisyenlerin katkıları ile sunmaya çalışılmıştır. Açık, anlaşılır ve sade bir dille hazırlanan kitap bütün okurların ihtiyaçlarına cevap verebilecek niteliktedir. Öğretmen ve öğretmen adayları başta olmak üzere bütün okuyuculara faydalı olması dileğiyle.

Prof. Dr. Mehmet TURAN - Doç. Dr. Eyüp BOZKURT

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1:

Kavramsal Çerçeve.....1

Doç. Dr. Fahri SEZER

BÖLÜM 2:

Karakter Gelişimi ve Eğitimi.....19

Doç. Dr. Cihat YAŞAROĞLU

BÖLÜM 3:

Değerlerin Tanımı ve Sınıflandırılması51

Öğr. Gör. Mehmet Ali ER

BÖLÜM 4:

Değerlerin Kaynağı/Kaynakları ve Temelleri.....81

Arş. Gör. Zeynel Abidin EMİR - Prof. Dr. Mehmet TURAN

BÖLÜM 5:

Karakter ve Değer Eğitiminde Kullanılan Yaklaşımlar, Yöntemler ve Teknikler..95

Prof. Dr. Abdulkak Halim ULAŞ - Öğr. Gör. Mehmet Ali ER

BÖLÜM 6:

Eğitim Felsefesi ve Hedefleri Yönünden
Karakter ve Değer Eğitimi125

Dr. Öğr. Üyesi Ender KAZAK

BÖLÜM 7:

Karakter ve Değer Eğitiminde Kültürlerarası Farklılaşma ve Birlikte Yaşama
Kültürü153

Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN

BÖLÜM 8:

Modern ve Çok Kültürlü Topumlarda Değer Krizi ve Eğitim.....193

Doç. Dr. Rıza KORKMAZGÖZ

BÖLÜM 9:

İnsani-Kültürel Kalkınma Sürecinde Değer Eğitimi217

Dr. Öğr. Üyesi Kenan BAŞ

BÖLÜM 10:

Türk Eğitim ve Kültür Tarihinden Değer Eğitimi İle İlgili Örnekler 245

Dr. Öğr. Üyesi Rahime ÇELİK

BÖLÜM 11:

Türkiye'de Değerler Eğitimi Uygulamaları ve Araştırmaları269

Nesli TAŞ AKARSU - Prof. Dr. Muhammed TURHAN

BÖLÜM 12:

Karakter ve Değer Eğitiminde Ailenin ve Çevrenin Rolü 293

Doç. Dr. Eyüp BOZKURT - Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur KULOĞLU

BÖLÜM 13:

Karakter ve Değer Eğitiminde Okulun ve Öğretmenin Rolü311

Doç. Dr. Bayram ÖZER